Valiokunnan mietintö TaVM 28/2026 vp─ HE 142/2026 vp

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain muuttamisesta (HE 142/2026 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Stiina Löytömäki, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimistopäällikkö Mika Kotala, Patentti- ja rekisterihallitus
- lautakunnan puheenjohtaja, hovioikeudenneuvos Katariina Sorvari, Teollisoikeusasiamies-lautakunta

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- markkinaoikeus
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- Keskuskauppakamari
- Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annettua lakia.

Esityksen mukaan määräaikaisesta teollisoikeusasiamiesten auktorisoinnista luovutaan, ja auktorisointi säädetään olemaan voimassa toistaiseksi. Asiamiehiltä perittävä vuosittainen 250 euron valvontamaksu nostettaisiin 300 euroon. Auktorisointi voitaisiin palauttaa asiamiehen pyynnöstä myös siinä tapauksessa, että asiamies on itse alun perin pyytänyt auktorisoinnin poistamista. Valittaminen markkinaoikeuden päätöksistä korkeimpaan hallinto-oikeuteen sanktioluonteisissa asioissa edellyttäisi valitusluvan.

Hyväksytty
3.1

Lisäksi viittaukset hallintolainkäyttölakiin muutettaisiin viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2026.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Auktorisoituja teollisoikeusasiamiehiä koskevaan lakiin (teollisoikeusasiamieslaki) ehdotettujen muutosten tavoitteena on ajanmukaistaa ja sujuvoittaa sääntelyä ja vähentää hallinnollista rasitetta. Talousvaliokunta kannattaa hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta ja puoltaa sen hyväksymistä muutoksenhakua koskevan 20 §:n teknisluonteisella korjauksella muutettuna.

Teollisoikeusasiamieslain mukaisesti auktorisoitu asiamies on oikeutettu käyttämään patenttiasiamiehen, tavaramerkkiasiamiehen, mallioikeusasiamiehen tai teollisoikeusasiamiehen ammattinimikettä. Auktorisoidut asiamiehet avustavat ja edustavat asiakkaitaan teollisoikeuksien suojaamisessa ja puolustamisessa.

Teollisoikeusasiamieslautakunnan myöntämä auktorisointi edellyttää muun muassa laissa tarkoitetun asiamiestutkinnon suorittamista. Esityksessä ehdotetaan määräaikaisesta teollisoikeusasiamiesten auktorisoinnista luopumista ja auktorisoinnin säätämistä toistaiseksi voimassa olevaksi. Talousvaliokunta pitää ehdotusta kannatettavana, sillä muutos vähentää viranomaisten työmäärää, yksinkertaistaa sääntelyä ja tukee elinkeinovapauden toteutumista.

Auktorisoidut asiamiehet ovat lakisääteisen valvontajärjestelmän piirissä, ja Teollisoikeusasiamieslautakunta vastaa sekä auktorisointiin että valvontamenettelyyn liittyvistä tehtävistä. Patentti- ja rekisterihallituksella on voimassa olevan lain nojalla oikeus periä asiamiehiltä 250 euron suuruinen valvontamaksu, jolla katetaan lautakunnan toiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Valvontamaksua ei ole korotettu kertaakaan lautakunnan voimassaolon aikana eli vuodesta 2014 lähtien. Talousvaliokunta kannattaa valvontamaksun korottamista 300 euroon esityksen mukaisesti.

Valittaminen markkinaoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen teollisoikeusasiamieslain mukaisissa sanktioluonteisissa asioissa ehdotetaan muutettavaksi luvanvaraiseksi. Näin ollen jatkossa kaikkiin teollisoikeusasiamieslain nojalla tehtyihin päätöksiin liittyvä valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa. Talousvaliokunta kannattaa muutoksenhakuun liittyvän sääntelyn yhdenmukaistamista.

Asiantuntijalausunnossa on ehdotettu myös harkittavaksi, että muutoksenhaku asiamiestutkintoa ja auktorisointia koskevista päätöksistä keskitettäisiin jatkossa markkinaoikeuteen tai Helsingin hallinto-oikeuteen. Hallituksen esityksestä (s. 11—12) ilmenee, että valmistelun yhteydessä on tarkasteltu muutoksenhakuun liittyviä eri toteuttamisvaihtoehtoja ja päädytty siihen, ettei edellä mainittujen valitusasioiden keskittämiseen ole ilmennyt riittäviä perusteita. Talousvaliokunta ei pidä tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena ehdottaa lakia muutettavaksi tältä osin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

20 §. Muutoksenhaku. Hallituksen esitykseen sisältyvän muutoksenhakua koskevan pykälän 1 momentti ohjaisi Patentti- ja rekisterihallituksen valvontamaksua koskevista päätöksistä tehdyt valitukset Helsingin hallinto-oikeuden sijaan jatkossa siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä valittajan kotipaikka sijaitsee. Saadun selvityksen mukaan nykytilaa ei ole kuitenkaan ollut tarkoitus muuttaa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälään sisällytetään uusi 2 momentti voimassa olevaa 2 momenttia vastaavasti.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 142/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen.* ***(Valiokunnan muutosehdotukset)***

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annetun lain (22/2014) 6, 14 ja 18–20 § seuraavasti:

6 §

Auktorisoinnin hakemis- ja myöntämismenettely

Jos hakija täyttää 5 §:ssä säädetyt kelpoisuusvaatimukset, teollisoikeusasiamieslautakunnan on myönnettävä auktorisointi.

Auktorisointia koskeva hakemus tehdään teollisoikeusasiamieslautakunnalle. Auktorisointia koskevaan hakemukseen on pyydettäessä liitettävä tarvittavat selvitykset siitä, että 5 §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Auktorisoinnista annetaan todistus. Tarkempia säännöksiä todistuksen sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Auktorisoinnin poistaminen

Teollisoikeusasiamieslautakunnan on poistettava auktorisointi, jos asiamies:

1) pyytää kirjallisesti auktorisoinnin poistamista; tai

2) ei ole suorittanut 19 §:n 2 momentissa säädettyä valvontamaksua kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun maksamatta jättämisestä on hänelle huomautettu.

Jos asiamiehen auktorisointi on poistettu 1 momentin nojalla, auktorisointi voidaan palauttaa pyynnöstä edellyttäen, että hakija täyttää edelleen 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetyt vaatimukset. Auktorisoinnin palauttaminen tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa edellyttää lisäksi, että hakija on suorittanut erääntyneet valvontamaksut kolmen vuoden kuluessa siitä, kun auktorisointi poistettiin.

18 §

Asiamiesrekisteri

Teollisoikeusasiamieslautakunta pitää auktorisoiduista asiamiehistä asiamiesrekisteriä näiden toiminnan valvontaa varten sekä sen varmistamiseksi, että teollisoikeudellisia palveluja tarvitsevat voivat varmistua voimassa olevista auktorisoinneista.

Asiamiesrekisteriin tallennetaan auktorisoidun asiamiehen nimi, henkilötunnus, kotikunta, osoite ja työosoite sekä tiedot hyväksytysti suoritetusta asiamiestutkinnosta tai -tutkinnoista ja suorittamisajankohdasta, auktorisoinnin myöntämisen ajankohdasta, 14 §:n 1 momentin nojalla tehdystä auktorisoinnin poistamisesta sekä auktorisoidulle asiamiehelle 15 tai 16 §:n nojalla määrätyistä seuraamuksista. Tiedot säilytetään rekisterissä pysyvästi.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetyn estämättä teollisoikeusasiamieslautakunta voi sähköisen tietoverkon kautta julkaista tiedot auktorisoidun asiamiehen nimestä, kotikunnasta ja työosoitteesta. Tiedot on poistettava ilman aiheetonta viivästystä, jos auktorisointi on poistettu 14 §:n nojalla tai peruutettu lainvoiman saaneella päätöksellä. Auktorisoidulla asiamiehellä on kuitenkin oikeus kieltää häntä koskevien tietojen julkaiseminen.

19 §

Maksut

Asiamiestutkintoon osallistumisesta, asiamiestutkintorekisteriin ja asiamiesrekisteriin tehtävästä merkinnästä ja auktorisoinnin myöntämisestä tulee suorittaa maksu, jonka määräytymisperusteista säädetään Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1032/1992) ja sen nojalla annetuissa säädöksissä.

Patentti- ja rekisterihallituksella on lisäksi oikeus periä auktorisoiduilta asiamiehiltä 300 euron suuruinen valvontamaksu, jolla katetaan teollisoikeusasiamieslautakunnan toiminnasta aiheutuvia kustannuksia. Valvontamaksu on suoritettava siltä vuodelta, jona asiamiehelle myönnetään tässä laissa tarkoitettu auktorisointi, sekä lisäksi jokaiselta kalenterivuodelta, jonka alkaessa hänen auktorisointinsa on voimassa

20 §

Muutoksenhaku

Teollisoikeusasiamieslautakunnan tekemään päätökseen, jolla asiamiestutkintoon osallistuminen evätään, asiamiestutkinnon suorittaminen hylätään tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu hakemus auktorisoinnin myöntämiseksi hylätään, ~~sekä Patentti- ja rekisterihallituksen tekemään valvontamaksua koskevaan päätökseen~~ saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Patentti- ja rekisterihallituksen tekemään valvontamaksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Patentti- ja rekisterihallitukselta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen.

Sillä, jolle on 15 §:ssä tai 16 §:n 3 momentissa säädetystä syystä annettu varoitus tai huomautus, tai jonka auktorisointi on 14 § 1 momentin 2 kohdassa säädetystä syystä poistettu tai jonka auktorisointi 16 §:n 1 momentissa säädetystä syystä peruutettu, on oikeus valittaa päätöksestä markkinaoikeuteen. Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä 9.10.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Kaisa Garedew ps
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Pertti Hemmilä kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen